

Ker nam ni vseeno, čeprav se včasih zdi, da nam je

Abstract

Because We Care, Even if It Sometimes Seems Like We Don't

Modri kot (*Blue Corner* – MK) is a fluid community in and around the MK space. It is also a self-creating scene outside and around the space and other collectives in the Autonomous factory Rog. In the text, some of MK's users try to capture its elusive appearance, form and content. The text itself is a reflection of MK's slippery character, experimentally combining various genres ranging from drama to autoethnography and low theory. It is mainly composed out of edited notes from MK meetings, reflections and memories of its users, obscure phantasies, explicit needs, event invitations, and internal emails.

Keywords: Modri kot (*Blue Corner*), Rog

Modri kot (Blue Corner) is one of the spaces in Rog. Follow us on modri.space.

Povzetek

Modri kot (MK) je pretočna skupnost v notranjosti in okoli prostora MK ter samoustvarjajoča se scena zunaj in okoli prostora in drugih kolektivov Avtonomne tovarne Rog. V pričujočem besedilu del soakterjev MK poskuša zajeti izmikajočo se sliko, obliko in vsebino MK, kar se po nujni kaže tudi v sami obliki in vsebini besedila, kjer so eksperimentalno mešani različni žanri, od dramskega besedila do avtoetnografije in nizke teorije. Besedilo večinoma sestavljajo preurejeni zapisniki sestankov MK, razmišljanja in spomini soakterjev MK, obskurne fantazije, eksplicitne potrebe, vabila na dogodke ter interna elektronska sporočila z liste MK.

Ključne besede: Modri kot, Rog

Modri kot je prostor v Rogu. Spremljate nas lahko na modri.space.

PROLOG (ne beri porog)

2017. Trubarjeva 72. Ozek grafitiran prehod. Dvorišče. Ljudje se zbirajo in kmalu električni kombi pripelje zastoj hrano. Po dvorišču se sprehajata črna psa. Skozi okno Socialnega centra vidimo gručo ljudi, posedenih v krog, in na trenutke piš vetra prinese drobce pogovora.

»Jaz hočem tukaj *hoteti*. To je prostor svobode. Delam, ustvarjam, kar hočem, dokler ne omejujem drugega.«

»Ne, Rog je sociala, ki se dela, da je umetnost. Jaz delam umetnost.«

»Pa Rog ni samo prostor svobode. Je tudi prostor enakosti in sociale. To je mesto za izključene iz družbe. Mi smo razpoka v *statusu quo*. In če hočemo kot taki preživeti, moramo biti organizirani. Pred prejšnjim poletjem je to mogoče nekako še šlo – sicer bolj vsakemu posamično, ampak je šlo. Jasno je, da nas bodo zradirali, če se ne organiziramo. Bili smo prostor, zdaj pa moramo postati politična skupnost.«

»Kako misliš 'organiziramo'? Pa saj imamo skupščine.«

»Saj, ampak že deset let govorimo, da je treba skupščino jemat bolj resno, pa vidiš, kako je: na koncu lahko prek skupščine izvedemo samo nujnosti ..., in to reakcionarno. Če je treba uredit kanalizacijo, se s tem ukvarjamo, ko nas zalije dež; če je treba nekoga res gadnega vreči ven, to naredimo šele, ko gre zadeva res proti robu. Pa tudi sicer: veliko se govori. Saj veš, kako je v skvotih: če nekaj predlagaš, potem moraš tudi poskrbet, da se to tudi izpelje.«

»In kaj? A potem naj ne predlagam ničesar, česar ne morem speljat sam?! Pa to je naš glavni problem, nič večjega ne moremo izpeljat, ker je za to potrebnih več ljudi!«

»Pa saj ni mišljeno, da boš to dejansko sam izpeljal. Samo da si zadolžen, da skličeš skupaj ljudi v delovno skupino, da poskrbite za organizacijsko nadaljevanje.«

»Sej zato pa ne hodim na skupščine, tle se vedno samo govori in nič ne dela.«

Brkati medtem sedi pri vratih stran od gruče, objestno kadi cigarete Drina in jih otresa v pepelnik. Drobec pepela pade na platnico sveže tiskane številke ČKZ. Čemerno ga odpihne stran in pozornost mu zbudi naslov na platnici. Ker ga zgornji pogovor ne zanima preveč, saj traja že dobre tri ure brez vidnega napredka, odpre nekje na sredini revije in bere:

Bodoči uporabniki in uporabnice Avtonomne Tovarne Rog. Kar ste pravkar prebrali, je izsek vserogovske skupščine, posvetovalnega telesa, prek katerega se med seboj na ravni skupnosti povezujemo in organiziramo.

Skupščina ima poleg informiranja o aktivnostih in dejavnosti kolektivov, skupin, posameznic in posameznikov tudi posredno odločevalsko funkcijo, katere odločitve niso obvezujoče.

Skupščina je torej prostor skupnostnega gledališča okusa, iniciiranja skupnostnih projektov in medsebojnega predrkavanja. Načini sprejemanja odločitev so odvisni od občutljivosti vprašanja, od partikularnih parametrov situacije, katere se obravnava, ter ostalih političnih in prostor-časnih specifik. (Ne)okusno skupnostno gledališče je odpiranje konfliktov, ki jih posamezniki ne zmorejo rešiti sami, in deluje kot blažilni mehanizem, da ne pride do prenapetega sektaštva in morebitnega nasilja.

V praksi to pomeni, da je delovanje znotraj ATR v večini podrejeno partikularnim interesom njenih uporabnic in uporabnikov, ki se med seboj povezujejo na skupinski ali individualni ravni glede na interese, dejavnosti, prepričanja, in na trenutke tudi dejanske potrebe po skupnem delovanju.

Rog tako ne deluje na podlagi »skupne ideje Roga«. Kako torej razmišljati o njem?

Uporabniki in uporabnice Tovarno Rog težko razumemo kot celoto, zasnovano na občih principih delovanja, zato se v rogovskem prostoru pogosto bijejo »veliki« boji ideologij, horizontov prek majhnih individualiziranih sporov, kjer osebno, interesno in politično pridobi nove dimenzije. To je najbolj vidno na

vserogovskih skupščinah, kjer smo lahko priča dolgim debatam o skupnem delovanju, pa tudi reševanju osebnomnenjskih sporov glede raznolikosti političnih pogledov skupnega delovanja, prilagajanja prostorov in delovanja kolektivov ...

Rog je velik, heterogen prostor. Lahko bi rekli, da je kot nekakšna vas, s svojimi spletkami in romancami, nejasna, netransparentna in nerazumsko urejena entiteta z neinstitucionaliziranimi telesi (živimi), ki nosijo svoje odgovornosti. Nekateri so v preteklosti rogovsko dinamiko razumeli celo kot geopolitična preigravanja na mikroravni. V tem pogledu je rogovska skupščina metaforično bližje generalni skupščini OZN kot pa vrhovnemu državnemu organu ali kakšni firmi. Nima neke skupne vizije, ne strinja se niti, česa noče!

... toliko je subjektiviziran, da ga je praktično nemogoče misliti kot celoto. Le kot prostor.

O članku

September 2017, interna lista Modrega kota

Časopis za kritiko znanosti (<https://www.ckz.si/>) bo izdal tematsko številko o Rogu to zimo. Povabljeni smo, da kot Modri kot napišemo en članek.

Dolžina članka je največ 30.000 znakov (15 strani) in moramo oddati osnutek že do 18. 9. (beri en teden časa imamo).

Torej vabim na prvo seanso to sredo ob 15 h. Prinesite računalnike (tudi slušalke ali čepke je dobro imeti s sabo, da lahko v miru pišeš).

Prvo bi se mal generalno pogovorili, videli, v katero smer bi šlo, in potem že kar na mestu posamično začel pisati. Veliko zadev, ki bodo šle v članek, bomo obdelali tudi na sestanku Modrega kota v četrtek.

Kolektivni članki so čudna reč in skupaj pisati je kar zahtevno, tako da bi predlagal, da je velik del teksta bolj kolažast, kot pa dejansko kolektiven, ampak to je vse za dorečt.

Poanta je tudi, da ni veliko ljudi v tej številki, ki bodo pisali o sami izkušnji delovanja v Rogu, bodo bolj pisali iz neke zunanje perspektive, tako da neka avtoetnografija pride zelo v upoštevanje. Tudi se lahko lotevamo generalnih rogovskih vprašanj, ki presegajo sam Modri kot.

Malo razmišljajte in kar že zapisujete in ne čakajte na kolektivnost.

»Ni bilo razglasa na rogomotionu. Ni bila povabljena skupnost – pač pristopali so osebno, zelo slovensko, zelo skvotersko.«

»Dejmo mi napisat na rogomotion, da se piše članek za ČKZ. Da je rok do naslednjega tedna, če kdo hoče kaj napisat, naj napiše.«

»Ja, to bi bila res taka klasična rogovska fora. Ej, folk, ČKZ vas ni povabu, pa vas mi vabimo. Spet ene par mesecev prepozno. Pol bo folk spet neki pizdakal, zakaj tega prej niso vedeli in da če bi vedeli, bi ziher kaj napisali.«

»Pa kaj. Dejmo napisat na rogomotion, pa basta. Dejmo folku možnost, da sodeluje, če hoče sodelovat.«

»Zakaj bi pa to mi naredil?«

»Zato, ker smo mi ta podporni skupina, rogaška slatina. Smo verjetno edini prostor v Rogu, ki se aktivno trudi vabiti nove ljudi. Mi smo bili Ohranimo tovarno Rog, mi smo bili Ana Desetnica, mi smo bili Transforma, Živko Skvotec, Socialni center, Cirkusarna, Atelje 10, Second Home, pa še kaj. Mi smo ta prostor, ki je povsod zraven. Kaj (p)ostane, brez nas?«

»Fak folk, a lahko skratimo to pretenciozno vehementnost? Nismo edini taki. Jaz bi se raje vprašal, kaj ostane tu v Rogu brez nas in nam podobnih!«

»Mislim, da samo še Skate Park! Oni s svojim programom in infrastrukturo najbolj uspešno vabijo ljudi. Pri njih skejtajo petletniki, njihovi bratje, sestre, starši in resignirani profiji iz devetdesetih.«

»Skratka, ČKZ pol bo?«

I. dejanje: KDO SMO?

Prvi zlorabniki Modrega kota, za katere vemo, so bili v konfliktu z ostalimi v tovarni Rog in se jih je zaradi tega, jebiga, postavilo pred drsna vrata Roga. Po tem dogodku je bil prostor nekaj časa prazen, a je kmalu prešel v uporabo skupine fotografov, ki so ga želeli uporabiti kot prostor za svoje razstave. Jeseni 2014, po taboru Transforma ob reki Soči, smo prostor prevzeli trenutni uporabniki in v njem v naslednjih letih izvedli več infrastrukturnih in eteričnih posegov, ki so rezultirali v stanje, kot ga lahko izkusimo danes.

In kaj je Transforma?

»Miroslav, moja stara naveza, me je zvabil na Transformo. Peljal nas je Vlado, izkušeni poletni festivaš, ki ni ostal do konca, saj je moral iti v njegove konce, na Sajeto. V avtu je bila še Donava. Sedela je spredaj in skozi okno molela noge ter v neskončnost pela Modro luno ob spremljavi dveh akordov na ukulele. Na prvi bencinski se je po beli majici popacala s čokoladnim sladoledom, to pa poskušala popraviti tako, da si je majico zmočila pod vodo. In še naprej pela Modro luno. Stoprocentna Donava. Vlado ni vedel, ali naj bo navdušen ali zgrožen, in je še naprej divje sekal ovinke proti Geršičem, midva z Miroslavom pa sva hihitajoč se opazovala to čudovito kombinacijo z zadnjih sedežev. Morda je bil v avtu še Branimir s svojimi sanjami o jurti, zagotovo pa vem, da je bil kasneje Miroslavov cimer in mu je pred spanjem rahlo vinjen v italijanščini govoril o svojih načrtih in bellih ragazzah. Na Transformi preprosto ni sten in ušesa so povsod, kar se velikokrat izkaže kot ne spet tako napačno.«

Transforma je gibanje in platforma za povezovanje podobno mislečih s ciljem skupnega delovanja. Kot ključna je poudarjena samoorganizacija in avtonomna produkcija, oboje v smislu opolnomočenja ljudi na lokalni ravni. Transforma temelji na skupnem odločanju pred in tekom tabora, kjer poskušamo zabrisati mejo med organizatorji in obiskovalci.

Za tabor zgradimo celotno infrastrukturo, nujno za preživetje - od kuhinje, do skupnih prostorov, kjer gostimo in proizvajamo gledališke predstave, praktične delavnice, predavanja, pogovore, gibalne aktivnosti in glasbeni program. To se udejanja preko vsakodnevnih skupščin, kjer se razporejajo dnevni program in opravila med vse preko besede vseh. Tabor je bil popolnoma neprofiten, sestavljen iz približno 200 ljudi, nekaj nas je znorelo. Delovanje tabora je bilo omogočeno z možnostjo uporabe prostorov in skladišča v Rogu, kjer se je avgusta 2016 tudi zgodila njena zadnja verzija. Hoteli smo jo poimenovati Trash-morfa. Smetišča namreč počasi zasedajo ontološki status, ki je bil prej v domeni narave.

Na skupni seansi v prizidku h glavni stavbi, nekje dvajset metrov od galvane, kjer so v času obratovanja tovarne v bazenih galvanizirali okvirje ponijev in seniorjev, še vedno nasičene s finim prahom s kromom 6, ki povzroča akutno zastrupljenost, zaradi svojih močnih oksidativnih lastnosti, ki potem, ko vstopijo v krvni obtok, uničujejo ledvice, jetra in krvne celice prek oksidativnih reakcij, sedi gruča med seboj izredno raznolikih ljudi. Zavedajo se, da so možne posledice hemoliza, ledvična in jetrna okvara.

Specifičnost Modrega Kota je v deklarirani in živeti odprtosti, ki jo zagovarjajo oziroma prakticirajo člani kolektiva. Modri kot je prostor srečevanja različnih ljudi, ki se podredijo minimalnemu standardu samoorganizacije. S tem se zadovolji to, da Modri kot ne postane servis. Ob prihodu novih ljudi jih ustaljena ekipa pomaga vpeljati. Potem pa se jih prek tega, da so vsi v prostoru v tesnejšem stiku, dodatno vpeljuje v večja vsebinska vprašanja prostora in počasi k sodelovanju. Sčasoma se zamegli delitev na zunanjega obiskovalca in notranjega delovalca.

»Odprtost je zajebana reč. Namreč, če je nekaj popolnoma *odprto in nezamejeno*, potem ne obstaja, ni ločeno od zunanosti. In tako je naš neobstoj vedno grozeči jutri. Transforma je tako lahko delovala sredi narave, ker je razdalja do najbližje vasi bila meja, kot zid stavbe, ki nas zdaj drži v Modrem. S tem se materialno zamejuje in ohranja naša odprtost.«

»Problem pa je, da imamo pri svojih praksah neke norme, ki jih ne zapisujemo, ki jih ne znamo obrazložiti in zaradi česar smo bili kdaj dojeti ekskluzivistično. Drugi 'problem' pri vključevanju novih ljudi je pa intimnost odnosov med tistimi, ki smo že notri.«

»Ja, dokler se nisem začel pogovarjati z ljudmi o njihovih osebnih problemih, nisem bil del plac. Čudno je, konstantno ti govorijo o tem, kaj je ta prostor, kako biti del njega, ampak v resnici moraš postati del njih. O tem ti pa ne povejo veliko.«

»Šele ko sem vas zares spoznal, ko ste postali moja nova familija, sem zares počel, da se takih placov ne da furat brez prijateljstva in tovarišstva.«

Do Modrega kota sem pristopila poleti 2014. Ključna za to je bila Transforma. In Transforma je ključna za Modri kot. Modri kot sem kakšnega pol leta spoznavala kot nek razfukan plac, v katerem so se dogajali precej interni partiji z YouTube plejlistami in ljudmi, plesočimi v krogu, kjer si kot outsider lahko začutil, da se vsi udeleženci med seboj poznajo. Mal se je tripalo na trap, še preden je bila to tako pogosta beseda med ljubljansko srenjo. Prav tako je bilo to pribežališče trenerjev ali občasnih ljubiteljev trensa. Pa hipijev in pohcev, ljubiteljev psihedeličnih izkušenj. Spomnim se nekega pred-Transforma žura. Deževalo je in streha nad tem, kar je danes šank, je noro zamakala. Tam je bilo samo nekaj stolov in nek kavč in vse pohištvo smo premikali v skladu s kapljanjem, dokler pač nismo samo odšli, ker nam je vmes zalilo noge. Preostanek večera sem preživela v sosednji Cirkusarni. Ljudje so bili prijetni, tudi prostor je bil bolj topel in urejen. Malo sem poznala E., kar mi je dalo sigurnost, da ostanem, in O. je imel do popolnosti sprejemajoče geste. Sedela sem tam in v tišini opazovala ljudi, ki so se smejali, se objemali in govorili iskreno. Nisem znala ničesar dodati, samo opazovala sem in pila ta pogled, ki se je odpiral pred mano. Verjetno sem na veliko zvijala jointe in jih ponujala krogu, pa dvomim, da je sploh kdo kadil. In ti ljudje so postali moji frendi in zdaj sem tu.

II. dejanje: KAJ POČNEMO?

»Kaj mi tu sploh počnemo?«

»Iz osebnih problemov delamo javna vprašanja. Delamo dogodke, ki odgovarjajo na ta vprašanja.«

»To, kar mi tu počnemo, je početje *per se*. Čista stvar. Če bi pa te iste stvari počeli na trgu, to ne bi bilo O.K.!«

»Kar tukaj počnemo, ne kapitaliziramo. Če bi to isto počeli drugje, bi bili *smeće*.«

(hudomušno): » ... skratka, luštni smo.«

(zresnjeno): »Poudarjati moramo vsebino. Da je A R T I K U L I R A N O, vidno.

(zafrkljivo): »Razlika je v tem, ali dojemamo to, kar delamo, kot zadevo, konkurenčno institucionalni in tržni kulturi, ali pa jo furamo kot nekaj, pri čemer uživamo in kar ima neki širši smisel. Recimo primer branja Srečka Kosovela na WC-ju. Razlika je, če bereš Srečkota na WC-ju, ker ti je to všeč, ali zato, da zvišaš vrednost svojega dreka, ker ga hočeš prodati.«

(kratek predah)

... *(spusti oblak dima):* »V četrtek imamo sestanek z Društvom za nenasilno komunikacijo. Morda jih še glede artikulacije lahko vprašamo za mnenje. Ampak dvomim, da bodo kaj pametnega povedali – so le NGO.«

... *(izpod brka, a precej jasno):* »Jaz bi metaforično poudarjal, da smo nerasistični. To je bolj v našem slogu. Da ne bomo moralizatorski in suhi. Da ne bomo odbijali.«

(razločno): »Ne. To je treba direkt napisati, govoriti in udejanjati. To, da je tu prostor nenasilja, nerasizma in neseksizma, je pa res najnižji standard.«

(zdolgočaseno): »Ampak da ne bo, kot da je to nekakšne sorte *disclaimer*. Jaz bi, da je malo drugače. Da ima neki spin.«

»Hm, ja. Malo nam ne uspeva opozarjat in bit dežurni glede tovrstnih scen ... Ne nastopamo aktivno glede tega.«

(vprašujoče): »Bi bilo dobro imeti dodaten sestanek glede tega? Varnostnikov ne bomo imeli. Zato bi bilo dobro, da se posebej dogovorimo, kako bomo na žurih.«

(odloži balanco kolesa na tla in z istih tal, prenovljenih nekaj mesecev nazaj, pobere šraufenciger): »Poglej, če ti kdo teži ali se počutiš ogroženo in nadlegovano, je važno, da se ve, da greš lahko do šanka in poveš, da imaš problem.«

(zlobno): »Šank je torej naš *safe space*?«

(hehet nekaterih)

(odločno): »Ja, jasno mora bit napisano to, za kar se zavzemamo in česa ne bomo trpeli, da se lahko potem v spornih situacijah na napis nanašamo: '*Tu se ne teži!*' recimo.«

(odgovarja): »Jaz hočem reč' sam to: nedosledni smo pri sankcioniranju seksističnega in nadležnega folka. Do zdaj nismo dosledno še nikogar ven fuknili. Bo treba to počet in ustvarjat zavest, kaj pri nas ni kul.«

(dvigne bose noge na stol): »Ma ne vem, s tem odganjaš ljudi. In potem je ta gaden folk gaden nekje drugje. Treba se je pogovarjat z njimi.«

(puhne kolobar dima): »Tako, ja! Pa dajmo si tudi drug drugemu povedat, ko kdo kaj zaserje. Meni gre recimo na kurac naš odnos do tehnike v tem prostoru. Poglej zdaj, kako imamo platno še zmeraj sredi odra od torkovega filmskega večera. Dajmo pospraviti zmeraj na svoje mesto, da se bo vedelo, kje imamo kaj. Pospraviti zvočnike, kable, platno, podaljške. Inventar poštimat. Mesto, kamor dajemo stvari. Naš odnos do tehnike ... Vse to moramo poštimat.«

(vzklikne): »Dajmo naredit dogodek o odnosu do tehnike!«

(pokroviteljsko): »Blagajna recimo zdaj štima. Pohvale. Dobro bi bilo, da imamo neko tablo z obvestili, vpisujmo, kdaj rabimo kakšno žarnico, kateri šraufi manjkajo, vrečke za smeti. Dobava piva. Kaj manjka? Kaj rabimo?«

(naveličano): »A lahko govorimo o makrostrukturah? Ta sestanek je bil sklican zato, da govorimo o makrostrukturah!«

Izvleček iz vabila na sestanek:

»Prihodnji teden v četrtek ob 18:00 pa sestanek theoreticos visionaries. Filozofiranje, blebetanje, obširjanje, ne-materijalije, ni-meje-besede, podvigi, podviganje, dvig. Kam gremo, Kaj hočemo, Kako bomo Modri kot, makro, makro, makro. NE BO PROSTORA ZA TEHNIČNE DEBATE! VABLJENI!«

III. dejanje: KAKO POČNEMO?

»Ko človek organizira tu dogodek, ljudje mislijo, da to kar samo od sebe laufa. Ampak ljudje tu vlagajo čas. Prostor, v katerega prideš, če ga ni prej uporabljal kdo drug, moraš očistiti raznovrstnih smeti, za katere si človek (ne) predstavlja, da se naberejo v zapuščenem industrijskem obratu. Ponavadi moraš popraviti streho, zamenjati pod in narediti še številne infrastrukturne sanacije, da je sploh možno delovati do zime. Takrat pa šele resničen boj. Izolacija površin, zamenjava ali barikadiranje oken, montiranje/grajenje peči, iskanje izhoda za dimnik. Plus vprašanje vode in elektrike. In to je samo infrastrukturna plat. Kaj šele, če začnemo govorit o ljudeh in njihovi angažiranosti v Rogu ali pa v našem prostoru. Rog je živ toliko, kolikor smo živi njegovi uporabniki in uporabnice.«

»Ja, ravno to. Pride mimo poletje, ko gremo vsi na morje, al pa pride zima in vsi izginejo!

(ga prekine): »Ne gremo vsi na morje, eni si ne morejo privoščiti morja.«

»O. K. Pardon. V glavnem, poleti nas večinoma ni, študenti gredo domov. Pozimi nas je pa v najslabšem primeru dvajset v celi tovarni in se stiskamo vsak ob svoji peči. Toliko se dogaja, kolikor zmoremo. In težje ko so razmere, manj nas je – glej, kako je bilo v Rogu pred sedmimi leti. Zadnjič mi je nekdo govoril, da so bile borbe med alkoholiki in amfetaminiki. V tem oziru mogoče ni slabo, da se kaj zmenimo z občino. Lahko uredijo infrastrukturo – sanirajo galvano, izolirajo stene, take zadeve.«

»Ma saj to bi bilo super, če bi nam občina želela pomagat, saj je v interesu nekega smiselnega ljudstva, da obstanemo. Ampak ji ni, urejena je kot podjetje in Zrogan Ljubljanković je njen manager, saj si ga slišal zadnjič: 'Jaz sem ekonomist, mene zanimajo številke.'«

»Ja, neka opcija bi bila, da bi se formalizirali v zadrugo. Bili bi na trgu, občina bi nas subvencionirala iz razpisov in potem bi lahko varili pivo, opravljali gradbena dela in popravila. Ampak potem bi pa počasi občina hotela več in več, in če se ne bi pokorili, bi nas tožili, poslali inšpekcije, te scene. Ko si formaliziran, si viden. In s tem izgubiš možnosti upora, začenjanja v družbi – gibanj, kot nekateri pravijo. To dogovarjanje z oblastmi je zjebalo vse skvote, vedno in povsod. Ali pa so padli v isto komercialno-razpisno logiko kot vsi ostali. S tem, ko se vpneš v formalne odnose, ti določajo misel, delovanje, odnos do materialnosti. Skratka, regulirajo te.«

»Ja, ti se raje organiziraj in ne formaliziraj v zadrugo!«

IV. dejanje: ... IN KAKO NE?

»A lahko folk, pogovarjali smo se o organizaciji dogodkov! Dajmo malo zbravnosti! V glavnem, facebook dogodki niso dovolj podeljeni med ljudmi. Vabimo nove ljudi. Zdaj je akcija, tudi če se nam dogodek ne zdi O. K., ga lahko vsaj delimo.«

»FB je smrt posvetne duše. Kaj pa ideja s plakati?«

»In kdo jih bo lepil naokoli? Folk, zresnimo se, to so popolnoma nerealne scene. Ne glede na to, da imamo razne politične, literarne, performativne, dogodke ... Več kot objav dogodkov na facebooku tako ali tako ne zmoremo.«

(rahlo jezno): »To ni res. Saj imamo tudi stran modri.space. Vsaj jaz tam redno objavljam dogodke.«

PROGRAM MODREGA KOTA:

Modri kot gosti v ponedeljek Mlade rime, Prebranac, Zamenjave, Nedeljska pranja in ostale literarne dogodke.

V torek bralni seminar in projekcije filmov, trenutno Bife Tarkovsky.

Ob sredah fine in multimedijske umetnosti, radijske oddaje v živo.

Ob četrtkih Pol-monologi, politične debate in predavanja ter glasbene rezidence.

Ob petkih in ambientalnih sobotah predstave, performativni žuri in ostale dogodivščine.

»Kaj pa partiji? Od partijev živimo, folk!«

»Ne, tehno-partije delamo zato, da lahko nabereмо za sodne stroške. Ampak se uničujemo s tem. Nam se ne da gledat nadrogiranega folka do šestih zjutraj. Zadnjič je frend prišel in je rekel, da sploh ne pozna več placa, še za šank ni mogel prit – pa je to najboljši del Modrega. Ker ko se ljudje napokajo okoli šanka, se mi kdaj zdi, kot da smo na neki ladji, ki pluje po brezčasju.«

»O. K. Glej, zdaj bomo partije itak delali samo enkrat na mesec in je to to! Veš koliko novih ekip, DJ-ev je pristopilo. Prinašajo nekaj novega, nekaj svežega.«

»Ja, in zato se spreminjamo v plac, ki gosti kislo buržuazno smetano na afterjih in ki dela rojstnodnevne partije.«

»V to smo šli, ker smo mislili, da rojstnodnevni partiji privabijo nov folk. Iz privatnega smo delali javno. Pa to smo počeli zastonj. Ljudsko. Za obče dobro.«

»Pa zakaj silite s temi partiji, če je večina proti njim? Delajmo raje performativne žure, kot je bila takrat *Luknja v novcu*. Na dan mrtvih smo za bivše samomorilce prepletli ples, poezijo, glasbo, monologe, DJ-je in performanse v spontano celoto ter s poezijo Aleša Kermaunerja čisto carsko zabredli mimo minskih polj klasične slovenske depresije. V veleblagovnicah Nama in Svima si je lahko folk po zmernih cenah nabavil smisel življenja, vrv 'hrepenenje' in mrk v škatlah! Dvajset performativnih točk smo imeli v enem večeru! Ne pa ta depresivna tehaža.«

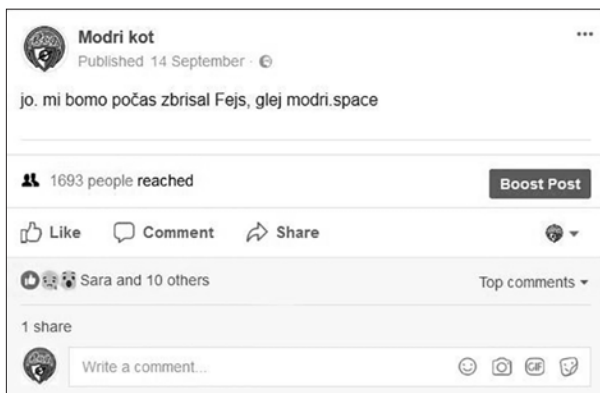
»No dej, vrnimo se. Dajmo vsaj dva tedna prej delat dogodke. Pa še na strani radar.squat objavit. Pa povezat se z Metelkovo. In z Radiem Študent.«

»Kaj dva tedna, najmanj en mesec rabimo, da dosežemo zadovoljivo publiko.«

(*komentar iz ozadja*): »Evo ti ga, PR-ovec.«

»Haha, dajmo raje na fejsu napisat, da prehajamo na stran modri.space.«

»Hah, ja, naredimo dogodek 'Adijo FB' in ga na diaprojektorju javno zbrišemo.«

Obvestilo: brišemo fejs.

V. dejanje: KAJ MISLIMO ...

O kulturi in umetnosti

»Za koga delamo gledališče? Zase?«

»Tej naši stvari ne moreš reči gledališče, je pa po drugi strani edino, kar je sprožilo v meni to, kar bi gledališče moralo.«

»Odstop od institucionalizacije ritualov – to je to, kar počnemo.«

»Reinvencija tradicije. Mi smo ta mlada generacija, ki poskuša na nek nov način izkusiti lastno kulturo. Ljudje, ki so zunaj takšnih odnosov, jih kupujejo v gledališču.«

»To je vprašanje vednosti in nevednosti. V instituciji, če ne veš dosti o gledališču, se počutiš malo ponižanega, s podiranjem četrtega zida pa še sploh. Imaš karto, nimaš karte, moraš jo imet, so neke hostese, sediš za nekom. Prvič greš itak z osnovno šolo, kjer ti rečejo, da ne smeš sendviča jest. Sistematizacija izkušnje.«

»Ljudje, ki vstopajo v Rog, se zavedajo, da vstopajo v prostor, kjer so kodi prevrženi.«

»Pa še ta skupnjevalni moment, ki sicer pride tudi preko amaterizma.«

Človek se na naših predstavah počuti bolj vključenega.«
(*pompozno*): »Mi smo zlom s tradicijo!«

»Pa ne, mi jo glih probamo povezati. Mi smo ti, ki lahko mislimo prelome.«

»Ne gre za to, da to, kar počnemo, mečemo v kategorije, ki že obstajajo. Ampak za to, da ustvarjamo nove kategorije, nekaj, kar opisuje to, kar zunanost ne zna niti razumeti niti dojeti. Glih to je ta 'kulturalac'. Ne delamo kulture ali umetnosti, ampak nekaj čisto novega. Ker si ne znamo izmišljevati novih besed, jih turimo pod besedišče umetnosti in kulture. In to je čist brez veze. Mi lahko drugače od tega.«

Bralna ambientalna sobota

Bralna ambientalna sobota je ambientalna infrastruktura zvoka in njegovih nians - govora, branja, pisanja in na drugi strani tudi šuma, poka, piska, šelestenja in žive glasbe.

Tekom večera je v prostoru prisoten odprt internetni dokument (*pad*) kot sredstvo *real-time* zapisovanja besed ter njihovega prebiranja s strani prisotnih na večeru. Primere že tovrstnih, že pisanih dokumentov najdete na povezavah v vabilu. Prisotne in fizično neprisotne soustvarjalce dogodka pozivamo, da dodajajo in spreminjajo zapise v teh dokumentih, vanje vstavljajte besedila, ki so vam zanimiva, material za prežvekovanje tekom večera. Dokument je odprt pred samim začetkom dogodka ter je najbolj dejaven med njim.

Odločili smo se, da se distanciramo od avtorstva, zato bodo vsa besedila, prebrana na večeru, podarjena besedam in njihovemu pomenu, zvenu in ireverzibilni izrečenosti njih samih, ki bodo ustvarjale atmosfero prostora s svojo zvočnostjo, znotraj ali izven konteksta besede same.

Interface-i za dostop do tega mesta zaželeni in priporočeni. Internet bomo vzpostavili preko hotspotov. Ne glede na zametek tega večera pa se ne bo pozabilo na analogno besedo. Že zapisano ali pa pod površjem vrvečo, ki se bo zapisala na licu mesta.

Bralne ambientalne sobote se sicer ponašajo s svojo spontano svobodno formo in vabijo slehernega obiskovalca in zgolj mimoidočega, da svojo besedo pridruži ostalim.

Pripravite, zasnujte, zapišite si torej kakšno besedo ali n-besed (kamorkoli – na listek, na roko, v to eterično beležko). In pričakujte ponovne Bralne ambientalne sobote.

Nedelja, 14/2/2016, valentinovo. Nedeljska pranja:

Nekaj 20 se nas je spravilo skupaj v neogretem Modrem kotu, kjer smo brez pravega poznavanja dramske izgovorjave, z nekaj izpadi generatorja, v treh urah prebrali Šekspirjevega Hamleta. Tako smo delali tudi Majakovskega in Zajčevega Otroka reke ter začeli z vajami za uprizoritev Maeterlincka, a je razpadlo, ker je Zoran Janković vpadel z bagrom.

O politiki in ekonomiji (oz. smiselnem delu)

»Pomembno se mi zdi vprašanje neprofitnega vzpostavljanja in vzdrževanja prostorov za druženje, zabavo in šport. To so sfere, ki so vedno bolj podrejene logiki komercialnih dejavnosti. Vse naše aktivnosti so brezplačne ali pa na bazi prostovoljnih prispevkov, ki se jih nameni za vzdrževanje prostora, kurjavo, osvetljava. To vzpostavlja dostopnost ne glede na ekonomsko situacijo ljudi in krepi duh solidarnosti.«

»Ampak neko bazično materialnost onkraj tega moramo vzpostaviti, ker samo s prostovoljnimi prispevki ne zberemo dovolj, da bi lahko furali plac. Večino keša za funkcioniranje ta prostor dobi od prodaje piva in se mi zdi potem dokaj logično, da imamo probleme z alkoholizmom. Vsi radi pijemo, dajmo potem varit svoje pivo in živeti od tega.«

»Se strinjam, da se moramo organizirati, ampak primarno kot politična in ne ekonomska entiteta.«

»Hahaha, naš način delovanja je sam po sebi političen. Ustvarjamo na načine, kot se zunaj ne dela, ali pa zelo redko.«

»Ampak meni to prostočasno organiziranje ni zadost. Začet moramo z neko produkcijo, s katero bomo dobivali resen keš; toliko, da bomo lahko tudi sami preživeli.«

»U ja, blazno lepo bi bilo, če bi lahko bila ta baza Rog.«

»Kaj je z vami, folk! Ne moremo živeti od Roga! Ga je škoda za to. Jebiga, čez dan vsi neki delamo in v prostem času prihajamo v ta plac. Plac, ki nam daje možnost z drugimi ljudmi zamišljati si in udeležati neko drugačnost. Plac, od koder lahko naslavljamo in nastavljamo zrcalo širšim oz. globljim procesom v družbi in tistim

svojim, bolj partikularnim. Pri tem načini, na katere to počnemo, niso določeni s strani točno tega, kar naslavljam. Pa naj bo ta določitev izkoriščanje, dominacija, posamezni vladajoči ideologemi, država, tvoja matka, to, da so ljudje amebe, razpisi ali pa v primeru tega, kar smo prej govorili, tržna logika delovanja, ki je zunaj, in načini življenja, ki pridejo s tem. Rog je in mora bit večji od nas in če bomo hoteli na njem zaslužiti, ga bomo pojedli.«

»Njega je škoda? Kaj pa nas?! Glej, kaj in kako delajo drugje! Nekako je treba prit skozi mesec, plačati račune. Zunaj se služi od zavarovalnic, bančništva, spletnega marketinga, storitvenih dejavnosti, folk večinoma nateguje drug folk. Mi bi vsaj recimo pivo varili. Mislim – evo ti upravljanje s človeškimi viri!«

»Ja, samo te možnosti kmalu ne bo več. Ven nas bodo vrgli. Niti za sodne stroške ne moremo zbrati – razumeš? A se sploh kdaj pogovarjamo o naših vlogah v prostoru, o zavezah, ki jih imamo drug do drugega? Ali smo skupaj v tem ali pa smo na istem prostoru samo naključno? Polovica ljudi sploh ne hodi na naše sestanke, kaj šele skupščine Roga. Ne vem, če se ta folk sploh zaveda, da takih prostorov in načinov življenja drugje ne bodo našli.«

»Glej. Pripelji nove ljudi ali pa s temi, ki so voljni, začni nekaj novega, magari zunaj Roga. Pasivni ljudje bodo vedno zraven pri takih projektih. Ovirajo te direktno ne ...«

(Negodovanje nekaterih v sobi. Nekateri menijo, da je pasivnost vendarle ovira.)

» ... in ne moreš jih prisilit. Nekatere stvari bo treba začeti zapisovat – da bodo ljudje vedeli ne samo, kdo smo, ampak tudi, kaj smo, za čem stojimo, kaj se tu počne in česa ne. Da imamo referenčne točke, da se ve, kako pristopiti k stvarim. Ljudje ne hodijo na skupščine, ker pravijo, da se samo govori in da se tako ali tako nič ne da zmeniti.«

»Sej obstaja en tak rogovski dokument. Deset let star. Noben ga ne jemlje resno.«

»Ja ne vem, men se zdi, da je duh tega dokumenta prisoten. Vsaj v govorjenju in početju rogovskih starešin.«

»Ja, ampak zato, ker je to nekaj, kar se živi, ne pa zato, ker je na papirju napisano.«

»Ja, tu je na delu organskost, ti bi šel pa skor državo postavljati. Rog nima načrta, nima skupne vizije ... «

»... Glej samo, kakšno je rogovsko dvorišče: vrtovi, drevesa, grafiti, skulpture, računalniški ekrani. Na prvi pogled bi človek rekel, da gre za naključno nameštene stvari. Potem pa sčasoma vidiš, da je vse na pravem mestu. DIY – 'Ghetto sculpture'. Lahko bi kdaj malo bolj pometli, ampak to je to. In tako je s celim Rogom, malo več pozornosti potrebuje, pa bo.«

»Pa kje ti živiš!? Vojna je! Rog je do zdej lahko bil tak, ker ni bilo nujnosti, bila je samo sedanost in zdej, ko je to postalo preteklost, nas ratuje strah in je nočemo zgubit. Glih na tej preteklosti vidimo možnosti prihodnosti. Za veliko ljudi je to v življenju končno nek smisel, ki je drugačen od tega, ki nam ga prodajajo zunaj. Ampak to so sanje! Rog kot prostor svobode bo preživel ponovni frontalni napad samo, če bo postal hipsterski, gentrificiran, bel, mrtev prostor, ki ga bo financirala občina. Če hočemo ohraniti vsaj del smisla in naše kompleksnosti, se moramo začeti dojemati kot dosledno organizirana politična skupnost in se za to tud znat fajtati. To zame pomeni tudi ukinit del te svobode, o kateri smo govoril prej.«

»Če boš govoril, da smo boljši od hipsterjev in sil gentrifikacije, to argumentiraj, glasno moraliziranje ni dovolj. Ne vem no, tako se mi zdi. Hočeš ali nočeš, sila gentrifikacije smo tudi mi sami. Če ne zdej, pa še bomo.«

Ljubljana ne potrebuje še ene Metelkove

(jezno): »A lahko nehate s to politiko? Nismo vsi za to. Mene zanimajo druge stvari.«

»Recimo, kaj? Kulturac? Rog kot umetniški prostor? Prostor umetniške svobode? Če se bomo šli kulturo, nas bodo pojedli. Zdej nekaj to še ima smisel, ker delamo med smetmi iz smeti. Kmalu bojo tisti, ki lahko, unovčili svoje privilegije in šli početi iste zadeve s smetmi v institucije in bodo mislili, da delajo progresivo. Poglej recimo samo bivši SamoRog.«

»Ja, tud z Metelkovo se je zgodilo isto. Razen redkih izjem preživi zato, ker je začela ponujati žur kot kulturo in kulturo kot konzumacijo.«

»Pa dej, nehi. Če ne bi bilo Metelkove, kjer si zrasel, zdej sploh ne bi sedel tu. Niti ne bi štekal tega, kar imamo tu.«

(spravljivo): »Mogoče res. Ampak res je tudi, da se brez zavedanja političnih razsežnosti situacije, v kateri smo trenutno, ne bo spremenilo nič. Super, če je Rog zate prostor, kjer lahko v miru ustvarjaš, ampak meni to ni dovolj. Sedimo na ogromni, več milijonov vredni nepremičnini v strogem centru Ljubljane. Naša

dolžnost je, da je to, kar počnemo in kar delamo, v dobro drugih ...«

»To, kar govoriš, nima veze. Tu si zato, ker že v osnovi želiš početi nekaj. To ni vaja v igri moči, ki bi jo utemeljeval na neki krščanski ali levičarski ali svetovljanski morali, pa tudi ne dokazovanje, da si se sposoben opravičevati z estetskimi ali političnimi argumenti. Ni se nam treba opravičevati, ker zasedamo več milijonov vredno nepremičnino. Tu nismo zaradi vrednosti nepremičnine, ampak zato, ker smo se odločili, da hočemo počet nekaj drugačnega. Nekaj, česar drugje ni.«

»Haha, ja, in ker blagodejno učinkujemo na Ljubljano!«

»Ker je prostor odprt in zaprt hkrati: ker je malo podrt, malo zgrajen, malo pregrajen, ker imamo možnost dograjevanja, sprotnega ali preišljenega spremi-njanja, adaptiranja, ker omogoča svobodo, skupnjevanje, pogovor oseb v živo, v mesu, ne pa kot to ponavadi poteka drugje.«

»Jasno je, da smo tu, ker je bila tovarna desetletje zapuščena. Jasno je tud, da je zdej isto kot po lanskoletnem napadu. Kljub jebenim tožbam, s katerimi nas hoče MOL izselit, oni še zmeri nimajo pet čistih o tem, kaj bi tu počeli. Mi pa to vemo in to počnemo. Center Rog je zanje točno to, lupina, znotraj pa ničesar ni. In o tem se men zdi jebeno nujno govorit in se za to tud fajtat.«

(Malo tišine.)

»Pizda ...«

(vstane in ga dramatično prekine, zamahne s pestjo in zdeklamira): »Kako slastni so ti notranji antagonizmi. Raznolikost mnenj in izkušenj med nami nam omogoča konstantno porajanje novega, novih izkušenj, novih praks. To nam daje moč, tisto pravo, tako, ki je izredno homogenizirana in institucionalizirana sfera nima.«

»... a lahk, no? Skratka, podobno je tud na Metelkovi, ki si jo prej omenjala. Metelkova je bila dolgo izredno heterogena, zdaj pa ...«

(ga spet prekine) » ... je šla v kurac, do konca.« *(zamahne z roko v vulgarno gesto)*

»Ja, razen morda redkih anarhistov so šli vsi v projektno-razpisno-vstopninski sistem. Presežna vrednost Metelkove je sedaj zvedena na specifično kulturno pozicijo, ki opravičuje celo njihovo sceno.«

»Spet začenaš! Metelkova se je ustalila in njen obstoj ni več vprašanje. Za Rog ne vemo, če nam ga bo uspelo zadržati, ampak k Mariči boš pa vedno lahko šel na pivo. Imet bizaren zastoj prostor za druženje in kreativno, kot ga imamo, ni malo.«

(šegavo): »Naj pol Modri kot ostane prostor svobode, da se tuki Metelkova ne bo zgodila. Mi moramo bit ne samo kreativno, temveč tudi analitično svobodni v navezavi na naše preživetje. Zunaj se bomo morda res moral kompromitirat, na način, da neke svobode, o kateri se tukaj in zdaj pogovarjamo, niti ne bo. Ampak saj se tako ali tako že rodimo umazani. Poanta je, da probamo naredit, ustvarit nekaj več. In to lahko naredimo preko tržnega modela ali pa politično-socialnega modela. Prvo pomeni, da nategnemo trg, kar pomeni ljudi, in drugo, da tvorimo zavedne skupnosti, ki se lahko materialno preskrbijo. Oba načina pa v večjih ali manjših ozirih tako ali drugače sodelujeta z državo.«

»Če te prav razumem, moramo začeti na dnu in se truditi, da smo replikabilni, ponovljivi, primer dobre prakse, iz katere se lahko rojevajo novi placi. In pri tem ne zavzamemo neke podganarske niše drobtinic izkoriščanja. Da se nam lahko pridruži dvesto ljudi in ne pet prekarcev.«

»Ampak, a nismo malo že tržni? Del produkcije nam nekako gre v to smer. Morda gre tja tudi naš 'PR', ne vem.«

»O.K. Torej je glede na tvojo interpretacijo smiselno pristopati na trg tako, da ponudimo nekaj, kar se potrebuje: hrano, dostopna stanovanja, spolne igračke in take zadeve. Da si zamislimo način življenja, ki temelji na medsebojni enakosti, dobrem humorju in neizkoriščevalskih produkcijskih odnosih, ter da začnemo proizvajati za potrebe takega življenja in ne trenutne konzumeristične sprdnje.«

»Sprašujem se, če lahko pri tem sploh ohranimo neko osebno svobodo in obenem ne postanemo samo kolektivistični kapitalisti. Z našim delovanjem moramo podpirati večje boje in v naših skupnostih zaposlovati strukturno zjeban folk, vržen na družbeno dno.«

(udarec realnosti s strani ene od pogovarjajočih se oseb): »Ma daj. Kakšna proizvodnja hrane. Mi se niti približno ne moremo sami nahranit.«

»Ja, in v kurcu je, da se niti država ne more. Če si predstavljaš, je globalni logistični sistem nekakšen krvotok države – se pravi dobava surovin, goriva, vsega, kar nas hrani, pride preko teh močnih logističnih verig, žil. Torej ta krvotok, ta kri v obliki produktov, ki teče po trgovinah – ni ravno najbolj suveren, bolj je tako ... na infuziji, al kaj. In kako boš govoril o suverenosti svojega telesa, če si na infuziji?«

»Mi se ne bomo mogli zadovoljivo prehraniti iz prve, to je res. Ampak lahko se pa strateško začnemo približevati tem dejavnostim. Če tisto, kar govorimo, mislimo resno, potem nimamo druge.«

(veselo): »Bilo bi nasploh fino, če bi bil tako odprt še kakšen kolektiven prostor izven Modrega kota. Če je vsak sam zase, je življenje brutalno.«

(dolg monolog prej tihega udeleženca)

»Država in politično-kulturna progresiva imata drugačne namene. Politično-kulturna progresiva bi pač delala fine evente. Zato se slednja, z vsemi svojimi političnimi potenciali, ambicijami in napakami pojavlja znotraj prostorsko-odnosnih, politično-kulturnih neformalnosti, samoniklosti, znotraj medlosti in hibridnosti. Za primer lahko vzamemo tudi célo umetniško sceno, ki je nastala v sklopu političnih sivilnih sistema iz 80-ih. Država se je ukvarjala politično ekonomijo, in potem je prišla neka mlada ekipa in valda, da je politično prevzela sceno – odprlo se je politično mesto za liberalce. Slovenija je bila zgrajena na kontrakulturi, svobodi in antikoektivnosti, kjer je kolektivnost prejšnjega sistema nadomeščala z nacionalnimi političnimi narativami. Mi smo v tem oziru posledica točno teh političnih zgodb in smo nezmožni in neželjni politično misliti v teh pojmi modernosti, enakosti in konstruktivizma. Kulturna scena, progresivna ali ne, je tako osnovana na političnem imaginariju, ki prihaja iz kontrakultur, ki so se takrat uprle zahodnemu načinu življenja in so v biti zahodne ter konstitutivne za individualizirani subjekt.

Zdi se nam potrebno razumeti politični čas, v katerem politično živimo. In tudi prostor; politično seveda. Lahko bi rekli, da smo že nekaj časa priča nečemu, kar je politično že zdavnaj zgnilo. Ni več velikih političnih zgodb in ljudje se izgublamo v globalnih razdaljah in preveč relacijah. Nismo več zmožni politično zamejevat, tako da izgubljeni plavamo po poljih politične normalnosti. Na ta način lahko tudi Rog politično razumemo kot politično mesto, kjer je možno eksperimentirati, in to ne samo politično. Z Rogom imamo politično platformo, ki ne združuje ljudi po ekonomsko-interesni ali nacionalno-državni plati. Možnosti, ki se začnejo odpirati v politiziranem javnem prostoru, ki osmišlja življenja v veliki meri tudi na nepolitičen način, so v okviru standardne in formalne prostorsko-politične in kulturne 'ponudbe' politično nepredstavljive. Profitne korporacije in tudi druge apolitične združbe rade plenijo po atomiziranem ostalem, če to nima skupnega, ki se zna politično odzvati. Politični primeri politično samorganiziranih političnih skupnosti so redki v danes prisotnem haranju managementa ter stonadstropnih vertikalnih hierarhij in osiromašeni sprekarizirani horizontalnosti.

In prav za to gre. Večinoma smo v okviru političnih sistemskih 'rešitev' zelo skopi v možnostih našega političnega prepoznavanja drugosti in politične različnosti. Rog smo tako kot politični prostor tudi politične živali, ki v njem politično

delujemo, politično ustvarjamo in politično mislimo. Rog je politično delikatna, a obenem trdoživa mreža človeških odnosov. Rog je mnogoterost načinov življenja.

Povrh vsega se je Rogu šestega junija lani izpostavil tudi skupni 'sovražnik'. To nas je združilo. Skupni cilj je bil ohraniti Rog. Z grožnjo občine se je Rog povezal, obranil in potem zaradi prevelikih pričakovanj in nerealnega dojetanja situacije politično skuril. Ampak ni se skuril Rog, temveč gibanje Ohranimo tovarno Rog, ki se je naselilo na okvir, ki se je skozi desetletje kaljenja ustvarilo v skupnosti tovarne Rog. Zajebali smo, ker smo mislili, da je gibanje politična skupnost, mislili smo, da bodo vsi ti ljudje ostali, a so bili samo val, ki je pustil par ljudi na betonskih čerih tovarne.

No, nima veze, pustimo to. Najdimo stvari, ki jih lahko delamo skupaj, in delajmo neke presežke, da lahko še drugim omogočimo, da nekaj počnejo ... In razvijmo nekaj naprej, nekaj, kar bo lahko delovalo v podobnih prostorih zunaj Roga ali pa samo od sebe.«

»Mah, mal posiljuješ s to politiko. A tud med razmišljanjem slišiš v glavi pri vsakem samostalniku politično, al ta politično uporabljaš samo tako malo, kot medmet? Kaj si sploh mislil s tem lapanjem?«

»Pa neki v tem oziru, kot so pol. monologi. Rog za 21. stoletje:

Pol. Monolog (z intervencijami)

*Odisej o kiklopih:
Javnih zborišč ne poznajo,
nikakih postav, ne zakonov,
bivajo zase, sami, po gorah visokih vrhovih,
v skalnih votlinah in jamah,
in sleherni sodi in vlada,
za drugega drug se ne meni.*

Pol. monolog ni predavanje, je predajanje in ne predaja. Zmaga je skupna zadeva. Povabljena posameznica oz. posameznik pripravi krajši politični monolog, v katerem opiše in obrazloži svojo lastno politično držo, načine razumevanja političnega in politike, interpretacijo današnjega stanja sveta, kaj počne glede vsega tega in kako se ostali lahko pridružimo. Govori več o relevantnih dogodkih, ljudeh in možnostih akcije, manj o svojih čustvih in več o Ljubljani, manj o Trumpu. Če bi hoteli doma revolucijo, kaj bi govorili?

Pol. monolog je politični monolog po svoji vsebini ter polovičen monolog po svoji obliki, saj se v govorico

povabljenega govorca konstantno vmešavajo, pridružujejo ostali prisotni. Ko prisotni intervenirajo, to počnejo argumentirano. Lahko zahtevajo jasno obrazložitev povedanega, izzovejo govorca, da poglobi ali predrugači svojo govorico, izrazijo nestrinjanje ali odobravanje podanega in navsezadnje z intervencijami izzovejo govorceve ontološke in/ali epistemološke predpostavke, še posebej pa smiselnost njegove politične drže v luči današnjega sveta in nas ostalih ljudi, ki v njem bivamo. Vse, kar je rečeno, je snemano ter objavljeno in sojeno skozi večnost. Polmonologu sledi debata. Druženje po debati bo.

Primer opisa pol. monologa o cyberhippietotalizmu, 11. maja 2017 – totalism.org:

Totalizem je dinamika naproti konsistentni in konsekventni resistematizaciji vsega znanja. Za to nalogo potrebuje nov substrat (ki ni »dnevni časnik«, »polemični esej«, »družabno omrežje«, »znanstveni članek« – oziroma sploh ni »tekst« ali »medij«, kot jih trenutno poznamo). Brez dolgovezenja, totalizem je neke sorte zelo drugače vpet komunizem, ki se na eni strani ozira sto let nazaj h komunistu-znanstveniku Aleksandru Bogdanovu, ko ta govori o tektologiji oz. »univerzalni organizacijski znanosti«; na drugi 50 let nazaj proti psihedeličnemu kibernetiku Tedu Nelsonu, ko govori o hipermedijih; na tretji v globoko sedanost – v novo organizacijsko vizijo in pripadajoče vsakodnevne taktične prakse.

Replike na kolektivnost

»Je pa res tudi, da je vsak izmed nas poleg Roga tako ali drugače tudi v drugih scenah, kjer verjetno nekaj počne in nekaj tudi išče? Na primer možnosti zaslužka in dela. Res je odvisno od posameznika ... Ali misli na ta način delovati, ali se misli ozaveščati.«

»Poglejte, saj smo odrasli ljudje. Moramo se znajti vsak zase, ne pa da bi zdaj Modri kot to omogočal.«

(negodovanje): »Zvajati vse dogajanje na takozvano 'dejstvo', da je vse posameznikova odločitev in izključno njegova odgovornost, je ravno ista igra, ki jo neoliberalizem igra z našimi življenji. 'Vsak živi, kot se znajde?!' Kako lahko potem govorimo o neki skupnosti, o solidarnosti, o čemerkoli podobnem?«

»Poanta je nekako v tem, da imamo fizičen skupni prostor: politično skladišče, apolitično stanovanje, spolitizirano nadstropje. Mapirat moramo, kaj se dogaja

zunaj, ampak dajmo še naprej počet, kar počnemo zdaj. Če bomo mogli it iz Roga, ne bomo imeli več časa in prostora razmišljat o tem. Začnimo čimprej misliti stvari, ki so zunaj. Pogovarjajmo se o tem.«

»Jaz samo pravim: tebi gre za političnost. Meni ne. In kul je, da imamo različne govorice in različne načine izražanja. Pa saj te zadeve lahko ti naslavljaš in počneš v Modrem, samo ne moreš pa pričakovat, da se bomo vsi ukvarjali s tem. Veliko je nivojev produkcije in vsi dobijo svoje mesto.«

»Poglejte folk, ni za pričakovati, da bo kolektiv kot tak iz Roga šel v zunanji svet. Še posebej ne kot kolektiv, ki bo skladno držal skupnost in bo pri tem tudi ekonomsko in politično uspešen. Realno gledano – vsak se bo moral na neki točki sam nekje najti in začeti nekaj delat. Pomembno je, da imamo med sabo odnose na jasnem, gremo dalje vsak po svoje in da se vračamo v ta prostor.«

»Ti kar, jaz bom drugače.«

VI. dejanje: KAM NAPREJ?

Vprašanje je, kako vzpostaviti to, da se bodo čez dve leti tukaj drugi ljudje pogovarjali o tem kaj bi oni, ne mi. Ampak na način, da bodo oni še vedno mi, samo da nas ne bo zraven?

»A daj no, pa če mi zase ne vemo, kaj bomo.«

»Seveda da ne. Dokler smo tu notri – ne vemo, kaj je zunaj.«

»Hm. Težko je govoriti o tem, *kaj bi*, če ne vemo, *kje bi* ... nimamo kaj.«

»Veste, kaj je med drugim naš problem: vsak nakupovalni center je javni prostor, 'bolj javen kot Rog,' kot pravijo nekateri.«

»Ja ... In to je eden od razlogov, zakaj je javnost zelo dominantna beseda, ki jo moramo prevprašat.«

»Ljudje v glavnem kurcajo, da Rog ni več javni prostor.«

»A je kdaj sploh bil?«

»Čakaj, kaj pa odprti prostor?«

»Skupnostni!«

»*Drugovi i drugarice*: ko v zunanjem realnem svetu padeš, je to zelo pogosto slabo in težko. Tukaj pa lahko določene reči sprobavamo in posledice niso tako grozne.«

»Z zunanostjo se je in se bo treba politično soočiti. Pomembno je, kaj je s tem prostorom. Pomembno je, kaj tukaj delamo. Ali naj zagotovimo nove ljudi?«

»Ja, dajmo.«

»Ali naj se mi učimo nove stvari in uveljavimo neke svoje potenciale?«

»Nujno.«

(*v ozadju klavir in saksofon igrata freejazz razpaljotko komada »All of My Favourite Things«*)

»Hej, prej so nas sosedi iz Cirkusarne povabili, da naj pridemo na koncert.«

»Sestanek imamo. Ampak dajmo ploskat pa vriskat, ko se bo končal komad. Se bo slišalo čez.«

»Vsi imamo odgovornost, vsak posameznik naj razmišlja, kakšen bo prostor, ko on odide iz njega. Naj pusti nekoga za sabo, poskrbi za neke sorte naslednika: botrstvo, tutorstvo.«

»Ja, sam to ni samo prostor odgovornosti, temveč tudi neodgovornosti! Tu smo, ker smo lahko nekako spontani – to je definitivno neodgovorno. Moč neodgovornosti – privabljammo ravno s tem!«

(*resno, a umirjeno*): »Bodo bolj burni časi in se bo spet odzivalo na to. In mi se bomo odzivali hitro, efektivno in močno.«

»Ja, samo po tem odzivu nam bo entuziazem padel dol na enak način, kot nam je zdaj. Lanskoletni Rog je najboljši primer tega, da si niti mi niti svet zunaj ne želi institucionalizacije Roga. Hajp je, ko se zgodi situacija, ki to 'zahteva'.«

»Kaj torej imamo? Nagnjeni smo k radikalnim prelomom, neodgovornosti, absurdnim potezam, dobro nam gre delati stvari zanalašč in zastonj.«

Opominjamo o iniciativi Modrega kota k prebiranju in raziskovanju daljših teoretsko-političnih pamfletov, ki obravnavajo in premišljujejo digitalizacijo, socialno kontrolo, kibernetiko in podobne reči.

(uleti razigran model): »Ej, a bi kdo malo vodice?«

»Model, a si ti slučajno od včeraj? Mi nismo!«

Napetost prekine konec komada. APLAVZ.

EPILOG (beri porog)

»Ej, kakšen se ti zdi ta sestavek?«

»Iskreno? Dela se na apropiaciji misli Modrega kota. Ja, okej, saj smo bili vsi povabljeni k pisanju, to je res. Ampak pisali so samo ljudje, ki imajo dovolj prostega časa. Enako se je zgodilo med obrambo Roga – diktatura prostega časa. Imeli smo skupščino, kjer se je pet ur odločalo glede tega, ali naj se naslednji dan zaprejo ali odprejo vrata. Na koncu je obveljal glas tistih, ki so imeli dovolj časa, da ostanejo do jutra.«

»Kam greš danes ven?«

»V Modri kot valda, kam drugam!«